

האלוף (מיה) הרצל שפיר

שמונה כמפכ"ל הבא שו

המישטרה - התפרסם בזכות

ההקפדה על טוהר הנשק

האלוף הרצל שפיר ישב על הגדר. כאשר בחר שר-הביטחון עוזר וייצמן את יורשו של מוסה גור כרמטכ"ל, עמדה בפניו הבחירה: הרצל שפיר או רפאל איתן. עוזר העדיף את רפול, כנראה מפני שסבר שעם רמטכ"ל כרפול, יהיה הוא עצמו המפקד העליון האמיתי של צה"ל. לאות מחאה טרב הרצל שפיר לקבל על עצמו תפקידים נוספים ויצא לחופשת לימודים בארצות-הברית. מאז תחילת ה-שנה, כאשר הוצע לו תפקיד המפכ"ל הבא של מישטרת ישראל, הוא התלבט. הוא ביקש לבדוק אם יש לו סיכוי להתקנות כהונתו. רק כאשר הסתבר לו שאין מוכנים להבטיח לו זאת, הסכים שפיר בן החמישים, שהתחיל את הקאריירה הצבאית שלו בפלמ"ח, להיות מפכ"ל המישטרה בחודש ינואר הקרוב.

א-אפשר לחזות מראש אם יצליח שפיר בתפקידו. הוא המפכ"ל הראשון של המישטרה המתמנה מחוץ לשורות המישטרה. אולם היה זה סימלי שדווקא בשבוע בו החליטה הממשלה על מינויו הבליטו העי-תונים שפירסמו את קורות חייו פרק אחד בעברו.

היה זה בימי מלחמת-העצמאות. הרצל השתתף כאיש הגדוד השלישי של הפלמ"ח בקרב על עירוניתו. "תוך כדי הקרב" סיפר, "הגיעה אלינו ידיעה ששנים ער-ביות מיידות מחלונותיהן רימונים לעבר אנשינו. האנשים ביקשו לפתוח באש. מנע-תי זאת. הצלחנו לפרוץ אל הבית ובקומה

מפכ"ל-מייועד שפיר איזכור לטוהר הנשק

השניה מצאנו נשים וילדים. אילו פתחנו באש היה נגרם הרג מיותר. אפילו ברגעים של הקרב שמרנו על טוהר הנשק." כאשר התפרסמה השבוע פרשת הקצין שדה, האיר סיפורו של שפיר את דמותו של המפכ"ל הבא. ועורר את השאלה אם לא הוא שהיה צריך להיות הרמטכ"ל הנוכחי.

הממשלה

השעון המחוקק

יש תוכנית לסיקוק

אזורים מורה - אך

כאם יש גם

אומץ-הלב הדרוש?

כמו שעון, המתקת בלי רחמנות, עברו הימים ומתקרב המועד שקבע בית-המישפט העליון לסילוק אנשי אזור-מורה ממקומם. באופן קדחתני נערך חיפוש אחרי פיתרון. ממשלת בגין חרדה מפני העימות הצפוי, והיתה מוכנה כימעט לכל: להבטיח את נחלויות חדשות בסיטונות, וגם לאיים ב-התפרטות ושיבת המערך לשלטון.

(החשן בעמוד 46)

פרק השבוע: האם יציל מלך השלגונים את המדינה? האם

ניסים יעשה נפלאות? מה ישמח את שימחה בסגנות השניה?

תמשלת בואעות

אין מנהיג אמיתי מן המוכן, נוצר מנהיג סינתטי מכל הבא ליד. בשטח הכלכלי, יגאל הורביץ הוא מנהיג סינתטי כזה. איש-העסקים המצליח, בתחום הצר של מיפעליו, התנפח השבוע לממדי-על-אנושיים.

מה יכול איש כזה לעזור? אין שום דמיון בין הצלח מיפעל כלכלי - מחלבה או בית-מיטבחים - להצלח משק לאומי.

יתכן כי בטווח הקצר ביותר - של כמה שבועות, ואולי של כמה חודשים - תעזור עצם הופעתו של איש חדש בהעלאת המוראל וביצירת תיקות חדשות. מכיוון שיש בחיי הכלכלה ערך רב לגורם הפסיכולוגי, יכול הדבר להביא לשיפור קל וזמני. תיתכן גם תופעה הפוכה: שהפחד מפני המעשים הצפויים של הורביץ, שהבטיח, "לחתוך בכשר החיי", תגרום לפאניקה, לבריחת הון ולהסתערות על המטבע הזר והזהב. זה קרה השבוע. אך כל התופעות האלה - לחיוב או לשלילה - התיינה זמניות. השאלה היא: מה יכול הורביץ לעשות בטווח הארוך?

האמת היא כי הורביץ כבר נוסח פעם - כשר התעשייה-המיסחרית-התיירות אחרי המהפך, עד להתפטרותו ביגלל הסכמי קמפ-דייוויד, בתפקיד זה לא חולל הורביץ פלאים. הוא היה שר ככל השרים, לא יותר רע, ולא הרבה יותר טוב.

מאשר מזיגה של שכל ישר, דוגריות צברית וסינגון מחוספס, לא דרוש, "ביצועיס", הממשיך בקו הישן ביתר מרץ, אלא מהפכן כלכלי-חברתי, שיעלה את הכלכלה הישראלית על דרך חדשה.

הבשר החי

אם אכן כך תהיה פעולתו של הורביץ, לא תצמח ממנו שום ישועה. הוא רק יהיה קורבן נוסף על המיובח של המולך הכלכלי. כעבור כמה חודשים יהיה הכישלון ברור ויומטרו עליו כל הקללות שבהן זכו בעבר ספיר, רבינוביץ ושימחה ארליך. יש הסבורים כי הורביץ ברי-המזל ייצאל מכך: לפני שכישלונו יתברר, תיפול ממשלת-הליכוד כולה.

אולם כהונתו של הורביץ מעוררת ספקות גם מ כמה בחינות אחרות.

ראשית: היא מחריפה שוב את בעיית ניגוד-האינטרסים, שהפ-כה סרטן של שחיתות בממשלה הנוכחית.

סמל השחיתות החדשה הוא, כמוכן, אריאל שרון, המחזיק בחוזה החקלאית הגדולה ביותר במדינה בעודו מכה כשר-החקלאות. אצל הורביץ הבעיה אינה פחות חמורה, כאשר התמנה כשר-התעשייה מסר את עסקיו לבני-מישפתתו, כביכול, אך למחרת התפטרותו, בלי שום תקופה של מעבר או צינון, חזר לעסקים אלה, כאילו לא נטש אותם מימיו. ברור כי החלטותיו כשר-התעשייה השפיעו במישרין על רווחי העסקים האלה. עתה התמנה הורביץ כשר-האוצר. בוודאי יחזור על התרגיל של מסירת העסקים הפרטיים למישפתתו, אך הפעם יהיו הספקות חמורים עוד יותר.

שנית: שר בממשלה אינו עוסק רק במישרדו. הוא גם חבר בגוף המקבל החלטות לאומיות גורליות.

הורביץ הוא נץ קיצוני, איש ארץ-ישראל השלמה. הוא יודע גם לשלב השקפות ועסקים, וקנה שחיים נרחבים בשטחים המותרים זקים. כיום יש לו לא רק עניין אידיאולוגי, אלא גם עיסוקי בסיפוח השטחים, דבר אשר יעלה את ערך אדמתיו.

להשקפתו של הורביץ יש גם השפעה על הכלכלה. הוא בעד בייבון מליארדים בהרפתקות של גושי-אמונים בשטחים הכביר-שים. הוא יחתוך, "בבשר החיי" של שיכבות-המצוקה בארץ, בעודו מגדל את הסרטן של ההתנחלות מעבר לגבול.

כל זה אינו מבטיח גדולות ונצורות. אך כי יגאל הורביץ אבר אופטימיסט מטיבעו. השבוע צהל ושמח על כי השיג את מבר קשו - ואם היו לו ספקות לגבי עתידו, הם לא ניכרו בהתנהגותו.

משלת-הליכוד אחווה בפירפרי-גסיסה. גסיסה פוליטית כזאת יכולה להימשך זמן רב - אפילו עד גמר תקופת-הכהונה. אך היא יכולה להסתיים גם בנרגע. כאשר מתמוטט הגוף. כל סיבה - גדולה, קטנה ואף קטנה מאד - יכולה לגרום למוות מידי.

זה יכול היה להיות נושא לטרגדיה. אולם בחיי היום-יום, אין זאת אלא קומדיה. מדי יום ביומו מציגה ממשלת-הליכוד מהתלה מטורפת בהמשכים.

סידרת בועות בטלוויזיה, על מישפחות קמפל וטייט, לא יכלה להתחרות השבוע בסידרה זו של הליכוד.

"בפרק הקודם ראינו איך רצה מנחם בגין לסלק את שימחה ארליך. ארליך לא רצה ללכת. בגין הציע לו להיות סגן ראש-הממשלה, תפקיד-כיבוד ריק-מכל-תוכן. אבל כבר היה איש בעל תואר-כיבוד ריק-מכל-תוכן זה. ייגאל ידין לא רצה לוותר על התואר הריק-מכל-תוכן שלו. או החליט בגין שיהיו לו שני סגנים ריקים-מכל-תוכן.

"אז באו הליברלים ואמרו שהם הפסידו תפקיד חשוב בממשלה, והם צריכים לקבל תפקיד אחר. אבל לא היה תפקיד אחר. אז אמרו הליברלים שימצאו להם תפקיד אחר. לכן החליט בגין להקים את מישרד-ההסברה ולמסור אותו בידי משה ניסים, שהיה עד כה שר בתפקיד ריק-מכל-תוכן. אם שימחה ארליך יהיה שר ריק-מכל-תוכן צריכים לתת לניסים תפקיד שיש לו תוכן.

"בינתיים אין שריחוף. אבל זה לא חשוב, כי גם אין ראש-ממשלה. בכל מדינה נהוג שראש-הממשלה מנהל גם את מדיניות-החוץ. או כשאין ראש-ממשלה, מן הראוי שראש-הממשלה - שאיננו יהיה גם שר-החוץ-שאיננו.

"מי בא במקום ארליך? מי יציל את המשק הפוסט-רגל של ממשלת-הליכוד? יש! יש אדם שהתמחה בהצלח מיפעלים פושטי-רגל! יגאל הורביץ הוא בן-דודו של משה דיין. אחרי שאחד מבני-המישפתת ברח מן הספינה הטובעת, צריכים להכניס אליה בן אחר של המישפתת. הנה הוא בא - יגאל הורביץ הגדול, הגואל, המציל!

"האם יציל יגאל הורביץ את הליכוד? האם יתנו השרים חלקים ממישרדיהם לשר-ההסברה שאיש אינו רוצה בו? האם יסתדר סגן-ראש-הממשלה ארליך עם סגן-ראש-הממשלה ידין? האם ימלא מנחם בגין את תפקיד שר-החוץ באותו כישרון שבו הוא ממלא את תפקיד ראש-הממשלה? האם העסק כולו יחזיק מעמד עוד שבוע? על כך בפרק הבא של בועות!"

יגאל הגואל

אדם טובע אוזו גם בקש. הליכוד הטובע אהז בייגאל הורביץ. היה זה כימעט מחזה פאתטי.

הורביץ, בן מושב, הוא איש-עסקים מן השורה. יש בו המזיגה הנכונה של התכונות הדרושות לבעל-מיפעל ישראלי: פיקחות יומיומית, הכישרון להתחבב על אנשים בסינגון, דוגריי מחוספס, קשרים אישיים עם כל אנשי השלטון, כושר-ביצוע.

בעזרת הכישרים האלה לקח הורביץ כמה מיפעלים בייגונים, שהיו במצב קשה, והפך אותם מיפעלים משגשים בבעלותו. השבוע הפכה פעולה מוצלחת זו לאגדה לאומית, שטמנה בחובה בשורה של גאולה. יגאל הגואל הפך - בעזרת כל-י התקשורת, ובתשובה לגעגועי הציבור - לסיפור מן כלכלי, אדם כלי-כול, אשף כלכלי, אביר על סוס לבן שיהרוג את דרקון האינספציה ושיציל את הבתולה הכלכלית.

געגועים אלה היו חלק ממצב-רוח מסוכן, ההולך וגובר ביישוב הגעועים ודיקטטור, לאיש-חוק ש, שישם קץ לברדק, לאיש-על-הסוס שישחרר את הציבור מכל דאגה ושיפתור את כל הבעיות במטה-קסמים.

כאשר יש געגועים עמוקים כאלה, נמצא תמיד מנהיג, לא המנהיג יוצר את הגעועים, אלא להיפך, הגעגועים, הייאוש, התיסכול וההתפרטות של הציבור הם היוצרים את המנהיג, וכאשר